

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1903.

Andra Kammaren.

N:o 7.

Onsdagen den 28 januari.

Kl. 8 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 21 innevarande januari.

§ 2.

Föredrogos hvar för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner till Riksdagen; och hänvisades därvid till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition angående tullfrihet för omalen majs.

Till statsutskottet öfverlämnades härefter Kungl. Maj:ts propositioner:

angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter skomakaren Claes Otto Andersson från Motala; och

angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter hemmansägaren Johannes Jonasson från Sannebo i Älfsborgs län.

§ 3.

Efter föredragning af de på kammarens bord hvilande motioner hänvisades:

herrar *J. G. Hazéns* och *K. L. Johanssons* i Stora Mellby motion, n:o 30, till tillfälligt utskott;

herrar *S. Arnoldssons* och *O. Perssons* i Killebäckstorp motion, n:o 31, till bevillningsutskottet;

herr *M. M. Höjers* motioner, n:o 32 till lagutskottet och n:o 33 till statsutskottet;

herr *C. R. Johanssons* i Jönköping m. fl. motion, n:o 34, till tillfälligt utskott;

herr *C. Sandquists* motion, n:o 35, till lagutskottet;

herr *A. T. Carlheim-Gyllenskölds* motioner, n:o 36 till lagutskottet samt n:o 37 och n:o 38 till tillfälligt utskott;

herr *O. A. Ericssons* i Ofvanmyra motion, n:o 39, till tillfälligt utskott;

herr *D. K. Bergströms* motion, n:o 40, till lagutskottet;

herr *A. Olssons* i Tyllered motion, n:o 41, till statsutskottet;

herr *G. Lindgrens* i Islingby motion, n:o 42, till lagutskottet;

herr *J. M. Johanssons* i Mellbyn motion, n:o 43, till statsutskottet;

friherre *F. C. K. Barnekows* motion, n:o 44, till statsutskottet;

herr *E. Beckmans* motion, n:o 45, till lagutskottet;

herr *A. A. W. Lunds* motion, n:o 46, till lagutskottet;

herr *P. Zimdahls* motioner, n:o 47 och 48, till statsutskottet.

Vid föredragning vidare af herr *P. Zimdahls* motion, n:o 49, om tillägg till 19 § jaktstadgan, begärdes ordet af motionären

herr Zimdahl, som yttrade: Af förekommen anledning anhåller jag att få återtaga den sistnämnda motionen.

Denna herr Zimdahls anhållan blef af kammaren bifallen.

Vidare öfverlämnades:

friherre *C. C. Bondes* motion, n:o 50, till lagutskottet;

herr *J. Olofssons* motion, n:o 51, till tillfälligt utskott;

herr *O. G. Eriksons* i Öfre Odensvi motion, n:o 52, till statsutskottet;

herr *O. H. Svenssons* i Saläng motion, n:o 53, till tillfälligt utskott;

herr *D. Holmgrens* motioner, n:o 54 till lagutskottet och n:o 55 till statsutskottet;

herr *M. F. Nyströms* motioner, n:o 56 till lagutskottet samt n:o 57 och n:o 58 till statsutskottet;

herr *J. Widéns* motion, n:o 59, till lagutskottet.

Herr talmannen föredrog härupå herr *J. P. Janssons* i Saxhyttan motion, n:o 60, om skrifvelse till Konungen angående utredning om landets skatteförmåga m. m.

Därvid begärdes ordet af motionären

herr Jansson i Saxhyttan, som yttrade: Då jag har anledning att befara, att de i den nu föreliggande, af mig afgifna motionen väckta tvenne förslagen kunna anses vara af beskaffenhet, att de böra behandlas af olika utskott och att fördenskull vägran af remiss af samma motion, sådan som den nu föreligger, kan uppstå, ber jag att med kammarens tillåtelse få återtaga sista delen af motionen, d. v. s. hvad jag i andra punkten hemställt, och jag gör det så mycket hellre, som jag under gårdagens kvällsplenium framburit en särskild motion i samma ämne.

Kammaren lämnade bifall till berörda hemställan och hänvisade därefter ifrågavarande motion, i hvad densamma icke blifvit återkallad, till behandling af tillfälligt utskott.

Vidare hänvisades:

herr *O. A. Brodins* motion, n:o 61, till lagutskottet;

herr *K. Starbäcks* motion, n:o 62, till tillfälligt utskott;

herr *K. H. Bergendahls* motion, n:o 63, till lagutskottet;

herr *P. Hörnsténs* motion, n:o 64, till tillfälligt utskott;

herr *S. O. Nylanders* m. fl. motion, n:o 65, till tillfälligt utskott;

herr *J. J. Byströms* motioner, n:o 66 till lagutskottet och n:o 67 till statsutskottet;

herr *D. M. Lyckholms* motion, n:o 68, till tillfälligt utskott;

herr *F. Petterssons* i Tjärsta motion, n:o 69, till lagutskottet;

herr *K. G. Karlssons* i Göteborg motion, n:o 70, till bevillningsutskottet;

herr *Å. H. Hammarskjölds* m. fl. motion, n:o 71, till statsutskottet;

herr *V. L. Molls* motion, n:o 72, till lagutskottet;

herr *A. Hedins* motioner, n:o 73 och n:o 74, till statsutskottet;

herr *C. J. Ödmans* motion, n:o 75, till bevillningsutskottet;

herr *K. H. Brantings* motion, n:o 76, till lagutskottet;

herr *C. Wallis* motion, n:o 77, till statsutskottet;

herr *G. O. Wallenbergs* motion, n:o 78, till statsutskottet;

herr *A. Johansons* i Mossebo motioner, n:o 79 till statsutskottet och n:o 80 till tillfälligt utskott;

herrar *E. Hammarlunds* och *F. Bergs* i Stockholm motion, n:o 81, till statsutskottet;

herrar *F. Bergs* i Stockholm och *E. Hammarlunds* motion, n:o 82, till statsutskottet;

herr *C. Wallis* m. fl. motion, n:o 83, till lagutskottet;

herr *H. F. A. E. Pantzarhielms* motioner, n:o 84 och n:o 85, till bevillningsutskottet;

herr *A. F. Burmans* motion, n:o 86, till statsutskottet;

herr *A. W. Styrlanders* motion, n:o 87, till bevillningsutskottet;

herrar *E. O. V. Wavrinskys* i Stockholm och *A. Hedins* motion, n:o 88, till tillfälligt utskott;

herr *J. P. Janssons* i Saxhyttan motion, n:o 89, till statsutskottet;

herr *D. Perssons* i Tällberg m. fl. motion, n:o 90, till lagutskottet;

herr *O. Emthéns* motion, n:o 91, till lagutskottet;

herr *E. Nilssons* i Kattleberg motion, n:o 92, till lagutskottet;

herr *Å. H. Hammarskjölds* m. fl. motion, n:o 93, till bevillningsutskottet;

herr *M. Anderssons* i Löfhult motion, n:o 94, till statsutskottet;

herr *S. J. Enanders* motion, n:o 95, till bevillningsutskottet;

herr *L. G. Broomés* i Bårslöf m. fl. motion, n:o 96, till statsutskottet;

herr *C. H. Gustafssons* i Mjölby m. fl. motion, n:o 97, till bevillningsutskottet.

Efter föredragning vidare af herr *A. Hedins* motion, n:o 98, om skrifvelse till Konungen rörande kommunalisering af vissa företag, hvilkas karaktär af indivisibel industri påkallar, att de ägas och äfven skötas af kommunen själf, föreslog herr talmannen, att denna motion måtte hänvisas till behandling af tillfälligt utskott.

Därvid begärdes ordet af motionären

Herr Hedin, som yttrade: Då jag här åsyftar en lag, som skall stiftas af Kungl. Maj:t och Riksdagen gemensamt, och att följaktligen detta ärende skall från början behandlas af lagutskottet, anhåller jag, att kammaren, i öfverensstämmelse för öfrigt med kammarens praxis i alla sådana frågor sedan så långt tillbaka, som jag varit i tillfälle att i någon mån påverka diskussionen, äfven nu beslutar i enlighet härmed.

Således anhåller jag, att motionen måtte blifva hänvisad till lagutskottet.

Härefter anförde:

Herr Hammarlund: Herr talman! Såvidt jag förstått, har praxis under de senare åren varit den, att när det gällt förslag rörande en skrivelse till Konungen i ett ämne, där det redan finnes en lag, men vederbörande motionär önskat ändring af eller tillägg till denna lag, har motionen därom alltid gått till lagutskottet. Men har det gällt en skrivelse till Konungen för att få en utredning till stånd, huruvida på ett eller annat *nytt* område en lagstiftning kan behövas, har man plägat lämna denna förberedande utredning till ett tillfälligt utskott. Så har förfarits i flera fall under de senaste åren.

Vid den stora striden, som stod här för något år sedan om de tillfälliga utskotten, deras betydelse och befogethet, häfdade herr Hedin mycket starkt, att de tillfälliga utskotten borde finnas och att de borde vara utredningsutskott. Men om de skola hafva denna karaktär, böra väl ock dit remitteras just sådana ärenden som det nu ifrågavarande, där det — såsom jag vid en hastig blick på motionärens yrkande fattat saken — gäller, icke att ändra en lag och skriva till Konungen därom, utan i stället att begära en *utredning*, huruvida det på ett visst område bör åstadkommas en lagstiftning. Det kan ju hända, att efter en sådan utredning det finnes, att det *icke* bör blifva en *lag*, utan att saken lämpligen bör ordnas på annat sätt.

Jag hemställer, att på nu anförda grunder detta ärende måtte remitteras till tillfälligt utskott.

Skulle man börja mera allmänt tillämpa den principen, att äfven sådana utredningar som den nu ifrågavarande skulle gå till lagutskottet eller till statsutskottet eller andra ständiga utskott, så skulle följdén blifva den, att snart nog ingenting skulle komma att blifva kvar för de tillfälliga utskotten, medan åter de ständiga utskotten — och framför allt lagutskottet — finge allt för stor börda.

Herr Hedin: Den åsikt, jag uttalat om gagnet af tillfälliga utskottens arbeten, har jag naturligtvis aldrig tillåtit att inverka på min uppfattning af hvad grundlagen säger om kompetensen hos dessa utskott. Hvad jag begärt är för öfrigt ett lagförslag från Kungl. Maj:t; och denna lag kommer *icke* att gälla ett *nytt* område, utan ett område, som behärskas af våra kommunallagar, hvilka enligt regeringsformen stiftas af Kungl. Maj:t och Riksdagen gemensamt. Något tvifvel om hvarthän motionen bör remitteras i enlighet med riksdagsordningens anda och det förfarande som kammaren härutinnan alltid häfdat gent emot Första Kammaren, kan således icke förefinnas.

Vidare anfördes ej. Sedan herr talmannen framställt propositioner å de gjorda yrkandena, beslöt kammaren hänvisa ifrågavarande motion till behandling af lagutskottet.

Vidare öfverlämnades:

- herr *G. W. Roos* motion, n:o 99, till lagutskottet;
 herr *A. Olssons* i Mårdäng motion, n:o 100, till lagutskottet;
 herr *C. Perssons* i Stallerhult m. fl. motion, n:o 101, till statsutskottet;
 herr *D. K. Bergströms* motioner, n:o 102 till bevillningsutskottet och n:o 103 till tillfälligt utskott;
 herr *O. G. Eklunds* motion, n:o 104, till bevillningsutskottet;
 herr *C. G. Österbergs* motion, n:o 105, till lagutskottet;
 herr *C. Wallis* m. fl. motion, n:o 106, till statsutskottet;
 herr *J. E. Bieserts* motion, n:o 107, till bevillningsutskottet;
 herrar *H. Hedlunds* och *G. Elowsons* motion, n:o 108, till lagutskottet;
 herr *H. Hedlunds* motioner, n:o 109 och n:o 110, till lagutskottet;
 herr *E. G. Åkerlinds* motion, n:o 111, till lagutskottet;
 herrar *C. J. Berggrens* och *M. Matssons* motion, n:o 112, till bevillningsutskottet;
 herr *C. A. Lindhagens* motion, n:o 113, till lagutskottet;
 herrar *C. A. Lindhagens* och *J. G. Petterssons* i Södertälje motion, n:o 114, till statsutskottet;
 herr *K. A. Staaffs* motioner, n:o 115, n:o 116, n:o 117, n:o 118, n:o 119 och n:o 120, till lagutskottet;
 herr *H. A. Segerdahls* motioner, n:o 121 till tillfälligt utskott och n:o 122 till lagutskottet; samt
 herr *J. Nydals* motion, n:o 123, till lagutskottet.

§ 4.

Föredrogos och lades till handlingarna:

statsutskottets memorial n:o 1, med de till innevarande Riksdag afgifna berättelser dels af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning samt dels af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret angående det dem lämnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken; samt

bankoutskottets memorial n:o 1, med öfverlämnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 1, i anledning af Kungl Maj:ts proposition, angående förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, såvidt sagda proposition afser höjning af brännvinstillverknings-skatten; och

n:o 2, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjning i tullsatserna för brännvin och sprit m. m.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *G. B. Hellman* under tolf dagar från och med den 31 januari.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 8,45 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.
